

Median ja viestinnän tutkimuksen päivät
MeVi-webinaari 27.–29.1.2021
Työryhmä: Mediateknologia ja kokemuksellisen tiedon politiikat

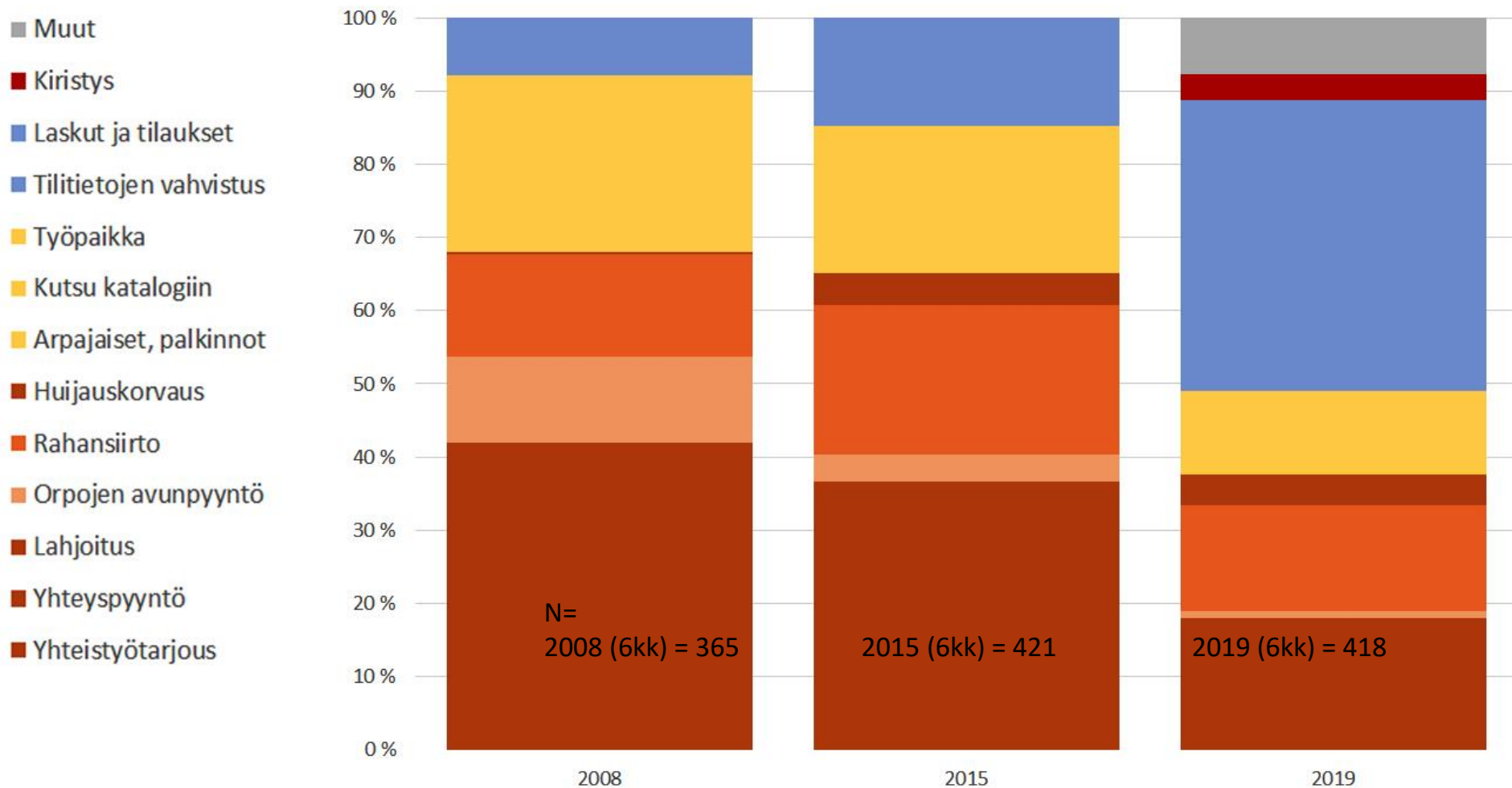
Sähköposti huijausten mediana

Jukka Oksa
jukka.oksa@lammasoja.net

Taustaa

- Empiria: tuhansia tallennettuja huijausviestejä vuodesta 2004. Yritän ymmärtää ilmiötä.
- Taustalla tutkimuksia: Oppivat alueet ja OSKU (Sitra) arviointeja, TEKAR Teknologiapolitiikka, kansalaislähtöisyys ja arki (KTM), ETIM Encounters with Technological Imperative (Suomen Akatemia).
- Teoreettisia virikkeitä: SCOT (Social Construction of Technology), ANT (Action Network Theory), Social Capital, Critical Realism.

Erilaisten huijausviestien jakautuma % 2008, 2015 ja 2019

Kolme erilaista huijausmekanismia

1. Roskapostit

2. Tarinoiden houkutukset

3. Rutiineihin murtautuminen

Roskaposti

Terveys

Naiset

Bitcoin

Henkilötietojen ja
tunnusten kalastelu

Tekniset
ihmevimpaimet

Pelikasinot

Aseet ja tuleva
sisällissota

Aihe	Keskustelukumppanit	Paivays
What would you do if someone threatened you or your family?	David PARKER	5.10.2020
When things get worse, be prepared to defend yourself	John	20.9.2020
Why Civil War Is Possible and Terrifying...	civil	27.9.2020
Why Civil War Is Possible and Terrifying...	Survival	29.9.2020
You May Lose Your Right to Carry A Gun in 2019 unless you...	US Concealed Online Pro...	3.1.2020
You May Lose Your Right to Carry A Gun in 2020 unless you...	U.S.C.O. Certification Team	9.7.2020

Roskaposti 29.1.21

Aihe	▼ ∞	Keskustelukumppanit	🔥	Päiväys
When The Ringing Won't Stop, Do This For Instant Relief...	●	Sonus Complete	🔥	1.25
When The Ringing Won't Stop, Do This For Instant Relief...	●	Sonus Complete	🔥	7.49
Tinnitus Discovery Leaves Doctors Speechless (Video)	●	Tinnitus Breakthrough	🔥	5.09
This tooth/gum bacteria causes memory loss (VIDEO)	●	Bacteria Causing Alzheimers	🔥	6.56
This new smartwatch could save your life one day.	●	Health Tech	🔥	7.18
This bacteria causes memory loss - fix it? (VIDEO)	●	Memory Loss Bacterial Infection	🔥	4.00
Steel Bite Pro Reviews: Effective Dental Supplement?	●	Steel Bite Pro	🔥	3.34
Monitor your health with the new GX Smartwatch	●	GX-Smartwatch	🔥	1.57
Have Skin Tags, Moles, or Warts? Easiest, Pain Free Way to Remove Them!	●	Skin Tags Remover	🔥	3.01
Flatten your tummy using this pre-bedtime ritual	●	Protect Weak Family	🔥	4.35
Fat Burning Seed Melts 7 Inches Off Your Waistline [pics]	●	Night Slim	🔥	8.21
Drink this with water to pee out stubborn belly fat	●	Protect Your Sick Dad	🔥	3.03
Do This Immediately if You Have Enlarged Prostate (Watch)	●	Vital Flow (Prostate)	🔥	8.53
Do THIS 1 hour before bed to pee out stubborn fat in the morning	●	Protect Your Sick Dad	🔥	1.00
Crush & Swallow the petals of *this* flower to reverse vision decline...	●	Your Eyes	🔥	2.29
Can't Empty Your Bowels EASILY? Check Your Bowel Type	●	Sane Viscera	🔥	9.25
Bring Your Doorbell Into the 21st Century	●	Video Doorbell	🔥	4.37
At home teeth whitening - snow white teeth in just 2 weeks	●	Barbara Foster	🔥	6.45
10 Weird Fruits That Will Destroy Your Belly Fat	●	Fat Burner	🔥	5.41

Tarinoiden houkutukset

- *Lähes 20 vuotta petostarinoita samoilla kaavoilla. Kuitenkin sovittaminen paikallisiin konteksteihin etenee. Ennen englanniksi, nyt **paranevalla suomenkielellä.***
- *Perintö tai edunsaaja, rikas leski tai tytär, amerikkalainen sotilas, rahalähetys, uhrille myönnetty korvaus. (Tuoreita: Melanie Trump ja Gaddafin tytär)*
- *Vaikka erotamme toden ja sadun, kuitenkin tarvitsemme tarinan affektiivista resonanssia: ahneus, rakkaus, arvostus, identiteettiyö.*

Rutiineihin murtautuminen

- 1. Valelaskut ja –tilaukset,
toimitusjohtajahuijaukset***
- 2. Valelähetykset***
- 3. Tunnusten päivitykset ja varastamiset***
- 4. Identiteettivarkaudet***

Rikokset: Yli puolet kavalletuista kehitysysteistyö-

Noin 170 000 e

Ulkoministeriöstä siirrettiin huijareiden tilille 400 000 euroa avustusmäärärahoja. Poliisin mukaan viittä ihmistä on kuultu.

Toni Lehtinen HS

vät ministeriön virkami- maksamaan kehitysapur- väärälle tilille.

Rahojen oli tarkoitus Kirgisiaan, mutta ne p yksityishenkilön tilille teen maahan.

HUIJAUS tapahtui vii helmikuussa. Minis kosilmoituksen asi keen, kun rahojen tiin kysellä Kirg ryhtyi tutkimaan netoksena ja tö

KESKUSRIKOSPOLIISI on saa-

TIETOTURVA | Matti Keränen 6.10. klo 08:51

Suomalainen toimitusjohtaja harvinaisen avoimena: näin kyberrikollinen onnistui huijaamaan 140 000 euroa – suurempi menetys oli lähellä

Vahvista tilin tunnus

Aihe: 1 New Security Update!

Lähettäjä: Email Administrator

Päiväys: 15.11.2018 klo 0:31

Vastaanottaja: jukka.oksa@lammasoja.net

Verify Your Mailbox

Dear User,

As a security precaution, we have temporarily suspended your Email , Due to multiple invalid login attempt. So please you need to keep your account re-activated.

To re-activate your account

We apologize for any inconvenience this may have caused.

*Click here to resolve

Thanks,
Email Administrator

Vahvista
unsubscribe

This message is from a trusted sender.

CONGRATULATIONS

Your Unsubscription request is in process, would you like to confirm?

YES

NO

Lähettäjä: Puheenjohtaja <roope.puheenjohtaja@ gmail.com>

Vastaanottaja: lahja.taloudenhoitaja@verkko.fi

[Vastausosoite: **roope.puheenjohtaja@izpilddirektors.cba.pl**]

Otsikko: Suorita maksu

Päiväys: 03.04.2018

Moi

**Voitko tehdä kansainvälisen
pankkisiirron tänään?**

Roope Puheenjohtaja

Lähetetty iPhonesta

Lähettäjä: lahja.taloudenhoitaja@verkko.fi

Vastaanottaja: roope.puheenjohtaja@izpilddirektors.cba.pl

Otsikko: Re: Suorita maksu

Hei Varmaankin.

**Väärennetty
sisäinen
viesti:
Lasku: 8600
euroa.**

Teknologiakritiikki, lähestymistapa

Ensin me luomme koneita ja sitten ne alkavat hallita meitä. Käyttämällä teknologiaa asetumme sen mahdollisuuksien ja rajoitusten piiriin. (McLuhan)

Ihmisyhteisö konstruoi teknologiaan valtasuhteita, joista käyttäjä on vieraantunut. Hän osallistuu vain ”käyttäjänä-kuluttajana”. (SCOT)

Ylikansallinen kommunikaatiokapitalismi on ohittanut sekä vapaan kilpailun että valtiollisen sääntelyn rajat. (Jodi Dean)

Koodatut maisemat takovat tuottoa. (Saariketo)

Sähköpostin vieraantunut käyttäjäkokemus

Kirjeet muuttuivat sähköposteiksi, koska sähköposti on nopeampi ja ulottuu pitemmälle.

Käyttäjän kokemuksessa sähköposti säilyttää kirjeelle kuuluvia ominaisuuksia: henkilökohtaisuus, luotettavuus ja virallisuus.

Nämä vievät huomion pois ominaisuuksista, jotka eivät välittömästi näy mutta sallivat huijaukset.

Vapaus valita identiteetti, anonymiteetti

- *Väärin identiteettien* eli väärin lähettäjätietojen käyttäminen olisi verkko-operaattorien ja hallitusten kiellettävissä.
- Maailmalta löytyy palvelimia, jonne voi perustaa käyttäjätunnuksen kenen tahansa nimellä. Näin myös tapahtuu.
- Sähköpostin vastaanottaja joutuu siis arvioimaan, kuka on lähettäjän nimen takana. Edes poliisi ei pysty selvittämään kuka oli todellinen lähettäjä.

Massalähetykset miljoonille

Eivät huijarit välitä vaikka 99 prosenttia vastaanottajista pilkkaa huijausyrittäjiä naurettavina, jos yksi prosentti lähettää rahaa (Riku Salmivuori). Massalähetykset ovat halpoja ja huijaukset tuottoisia.

Massalähetys mahdollistaa *seulonnan*. Tuhansien joukosta saadaan poimittua erilleen ne, jotka reagoivat ja voidaan houkutelaa vuorovaikutukseen.

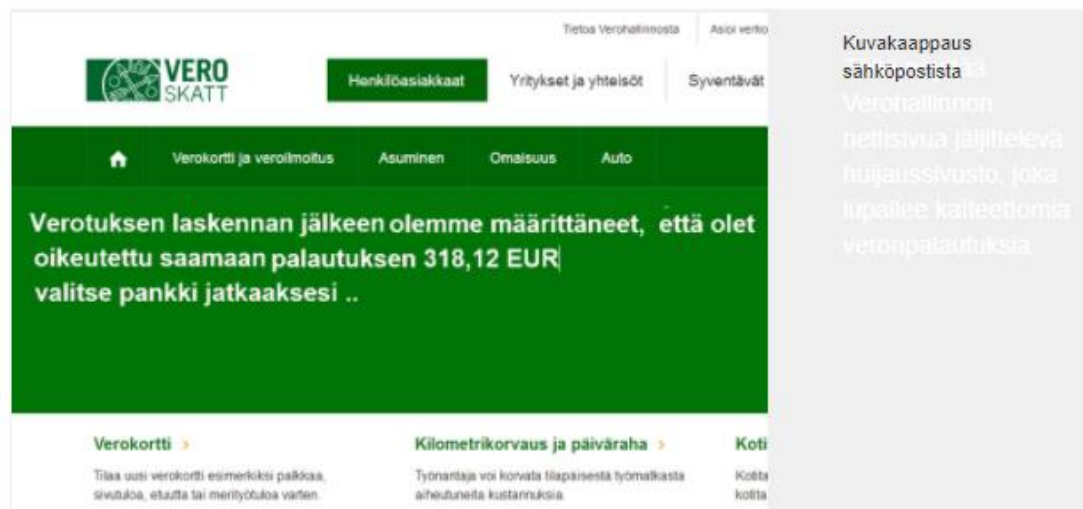
John Verdon 2010, "Think of a Number", suom. Numeropeli: Kirjan roisto lähetti yli tuhannelle vastaanottajalle viestin: "Tiedän mitä numeroa ajattelet." Sitten hän lähetti viestin: "Ajattelet numeroa seitsemän". Ne jotka vastasivat, "mistä tiesit", poimivat itsensä jatkohuijauksen uhreiksi.

Vahvista tilin tunnus

7.9.2017 - 10.02 PUHEENAIHE

Verohallinnon nimissä leviää uusi sähköpostihuijaus – "Olet oikeutettu saamaan palautuksen 318,12 euroa"

The screenshot shows a phishing email from Verohallinnon (Tax Authority). The header is green and contains the Verohallinnon logo (VERO SKATT) and navigation links: Henkilöasiakkaat, Yritykset ja yhteisöt, and Syventävät. Below the header, there is a green banner with white text: "Verotuksen laskennan jälkeen olemme määrittäneet, että olet oikeutettu saamaan palautuksen 318,12 EUR valitse pankki jatkaaksesi ..". Below the banner, there are three columns of text: "Verokortti" (with a subtext: "Tilaa uusi verokortti esimerkiksi palkkaa, sivustoa, etuutta tai meriyöstuloa varten."), "Kilometrikorvaus ja päiväraha" (with a subtext: "Työntekijä voi korvata tilapäisestä työmatkasta aiheutuneita kustannuksia"), and "Koti" (with a subtext: "Kotia kotia"). On the right side, there is a grey sidebar with text: "Kuvakaappaus sähköpostista Verohallinnon nettisivua jäljittelevä huijaussivusto, joka lupaa kalleellomia veronpalautuksia."

Osalle Verohallinnon asiakkaista on lähetetty tänään sähköpostihuijausviesti, jossa yritetään kalastella asiakkaiden luottokortti- ja tilitietoja valheellisen veronpalautusilmoituksen turvin.

Sähköposti sisältää linkin, jota klikkaamalla joutuu Verohallinnon nettisivuksi naamioidulle sivulle. Sivulla kerrotaan: "Olet oikeutettu saamaan palautuksen 312,12 euroa".

Verohallinto muistuttaa, ettei se koskaan pyydä tilinumeroita tai luottokorttien numeroita sähköpostilla tai tekstiviestillä. Asiakkaiden kannattaa tuhota viesti avaamatta sitä.

Kiitos

Yhteystiedot:

Jukka Oksa

jukka.oksa@lammasoja.net

Kirjallisuutta tarinoista

- Kertomuksen vaarat. Maria Mäkelä ym. Vastapaino 2020
- Hyvärinen Matti, Hatavara Mari ja Rautajoki Hanna (2019). Kerronta, asemointi ja haastattelun analyysi. *Sociologia* 1/2019, ss. 6–25.

Huijauksen poliittinen talous

- David Whyte, Jörg Wiegratz, eds. 2016. *Neoliberalism and the Moral Economy of Fraud*. Routledge.
- Jodi Dean: *The Limits of the Web in an Age of Communicative Capitalism*. 2018
- Järvinen, Petteri (2020). *Onecoin. Suuri bittirahahuijaus*. Docendo.

Suomalaisia kirjallisuutta huijauksista

- Salmivuori Riku (2016). Miljoonaperintö tarjolla – kuinka verkkopetos toimii. E-kirja. Myllylahti.
- Salmivuori Riku (2018). *Tarinoita toiselta puolelta*. E-kirja. Myllylahti.
- Suominen Jaakko (2006). "Very urgent business matter." "Nigerialaiskirjeet" osana digitaalista kulttuuria. *Tiedotustutkimus* 2006:2 62-77.
- Tambe Ebot, Alain Claude (2017). *Explaining two forms of Internet crime from two perspectives : toward stage theories for phishing and Internet scamming*. Jyväskylä studies in computing 259.